

sení a dodává: Nesejde na tom, zda žalovaní, aby mohli splnití převzatý závazek depurační, by snad byli nuceni přinést nějakou peněžní obět, neboť žalobkyně sama nemá proti nim nároku na plnění v penězích nebo v jiných zastupitelných (spotřebitelných) věcech. Podle § 6 obč. zák. nesmí se přikládati zákonu při jeho užívání jiný smysl, než jaký plyne z vlastního smyslu slov v jejich souvislosti a z jasného úmyslu zákonodárce. Pohledávkami podle § 1 vlád. nař. čís. 142/1934 Sb. z. a n. jest rozuměti pohledávky jen v užším slova smyslu zakládající nárok na plnění v penězích nebo v jiných zastupitelných věcech. Ani z důvodové zprávy k zmíněnému vládnímu nařízení (výnos ministerstva spravedlnosti ze dne 26. července 1934 čís. 39.431/34) neplyne, že by zákonodárce měl na mysli pohledávky v širším slova smyslu mající na straně dlužníka za předmět plnění jakéhokoliv druhu.

Čís. 14508.

Žalobou podle § 35 ex. ř. nelze se domáhati zrušení nebo změny smíru o výživném pro změnu poměrů, na niž strany ve smíru nepamatovaly.

(Rozh. ze dne 5. září 1935, R II 335/35.)

Srov. rozh. čís. 3748, 6500, 7098, 12091 sb. n. s.

Manželka žalobce vedla na základě soudního smíru, jímž se jí žalobce zavázal platiti výživné v určité výši, exekuci k vydobytí splatného výživného. Žalobce tvrdě, že změnou poměrů, na něž při uzavření smíru nemohl pamatovati, je mu znemožněno dostáti svému závazku ze smíru, domáhá se žalobou, by vedená exekuce byla prohlášena za nepřipustnou. P r v ý s o u d žalobu zamítl. D ů v o d y: Žalobce zavázal se smírem ku placení výživného 500 Kč měsíčně. Tento smír jest považovati podle své povahy právní jako smlouvu a jest žalobce zavázán plniti podle smíru tak dlouho, dokud nebyl buď srovnalou vůlí stran nebo soudcovským výrokem zrušen. Takového výroku soudcovského může se však žalobce domáhati jen žalobou, ve které se žádá snížení výživného, k jehož placení se smírem zavázal, což se nestalo. O d v o l a c í s o u d uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí. D ů v o d y: Soudním smírem se ovšem žalobce zavázal platiti žalované pod exekucí výživné, ale ve smíru tom není žádného ustanovení, kterým by se byly strany vzdaly práva na novou úpravu výživného, změní-li se podstatně poměry, takže smír ten měl již dle podstaty věci svojí účinnost jen, pokud se poměry podstatně nezměnily. Zásada o účinnosti určení výživného jen pro dobu nezměněných poměrů platí stejně pro každou úpravu výživného, ať se stala rozsudkem či smlouvou. Změna poměrů sama ruší účinnost úpravy výživného. Dojde-li ke sporu, zda nastala změna neb jaký má vliv na úpravu výživného, má rozsudek o tom vydaný jen význam deklaratorní a ne konstitutivní, což má za následek, že při zhoršení poměrů, nebyly-li alimenty zaplacený, působnost rozsudku sahá zpět k době, kdy podstatné snížení výživného nastalo, kdežto zvýšení výživného dle právní povahy výživného může býti požadováno jen pro budoucnost ode dne

návrhu. Z toho plyne, že podstatné zhoršení poměrů žalobce, který jest smírem k placení výživného zavázán, jest skutečností nárok zrušující samo o sobě, aniž by bylo třeba, aby napřed bylo rozsudkem určeno, že zhoršení to nastalo. Může proto žalobou podle § 35 ex. ř. býti uplatňováno, že podstatným zhoršením poměrů žalobcových zanikl nárok na výživné exekucí dobývané a to bez ohledu, zda dřívější úprava výživného se stala rozsukdem nebo smírem (rozh. čís. 3748, 6500 sb. n. s.). Rozhodnutí soudu v této věci ovšem může nabýti právní moci jen, pokud jde o alimenty exekucí vymáhané. Pro další výživné by mohlo nabýti významu jen podáním mezitímního návrhu zjišťovacího podle § 236 c. ř. s. I při smíru lze zjistiti skutečnosti, od nichž strany vycházely, když smír sjednávaly a lze zjistiti, nastala-li podstatná změna poměrů. Klausule »rebus sic stantibus« platí vždy, když nebyla stranami vyloučena.

N e j v y š š í s o u d uložil odvolacímu soudu, by o odvolání žalobcovu znovu jednal a rozhodl.

D ů v o d y :

Žalobcem tvrzená změna poměrů, z nichž vycházely strany při sjednávání smíru o výživném žalované, nemá vliv na splatné již vyživovací příspěvky vymáhané exekucí, jež má k žalobě žalobcově býti prohlášena za nepřípustnou. Náзор odvolacího soudu byl by správný, kdyby šlo o nárok na výživné opírající se o zákonný předpis § 91 obč. zák. jako v případě rozh. sb. n. s. čís. 6500, neb o smír, v němž stranami bylo výslovně pamatováno na případnou změnu poměrů a stanoveno, že se výživné v tomto případě poměrně snižuje, jako v případě rozh. sb. n. s. čís. 3748. V těchto případech totiž nastává změna ve výši výživného již podle zákona; pokud se týče podle výslovně projevené vůle stran, změna poměru mění tedy již sama o sobě i výši výživného a dopadá tu plně a jest i v souladě s rozhodováním nejvyššího soudu názor odvolacího soudu, že, dojde-li ke sporu o tom, zda změna nastala neb jaký má vliv na úpravu výživného, má rozsudek o tom vydaný jen význam deklaratorní, nikoliv konstitutivní, takže nebyly-li při zhoršení poměrů vyživovací příspěvky zaplacený, působnost rozsudku sahá zpět k době, kdy změna poměrů odůvodňující snížení výživného nastala, kdežto ovšem zvýšení výživného vzhledem k zásadě »nemo pro praeterito alitur« může býti požadováno jen pro budoucnost ode dne návrhu. Avšak v souzeném případě vymáhaný nárok žalované na výživné se opírá o smír, jímž se žalobce zavázal platiti žalované na výživné měsíčně 500 Kč bez výhrady a žalobce domáhá se zrušení, po případě změny tohoto smíru pro změnu poměrů, na něž strany při jeho sjednávání nepamatovaly. Žalobce se tedy nedomáhá jen soudního výroku deklarujícího, jaká změna vyživovací povinnosti nastala důsledkem smíru, jenž soudcovským výrokem nemá býti dotčen a naopak jím má býti aplikován a k platnosti uveden, nýbrž o zrušení neb změnu smíru samého, tedy výroku konstitutivního, jehož účinek podle povahy tohoto výroku nemůže působiti již od doby, kdy nastala změna poměrů odůvodňující tento výrok, nýbrž teprve od doby, kdy se bylo tohoto výroku domáháno. Z toho plyne, že žalobcem tvrzená změna poměrů nevztahující se na dobu minulou, nemůže odůvodniti nepřípustnost exekuce, již žalovaná vymáhá splatné částky vý-

živného. Účinek její by se mohl projevit nejvýše jen co do budoucně platných částek výživného, jež žalovaná exekucí nevymáhá a jež nejsou proto předmětem tohoto sporu. Podobně rozhodl nejvyšší soud již v rozhodnutích sb. n. s. 7098 a 12091, na jehož důvody se pro stručnost odkazuje.

Čís. 14509.

Hypotekární věřitel, jenž není zároveň věřitelem osobním, není oprávněn podat návrh na vyhlášení konkursu.

(Rozh. nejv. soudu ze dne 5. září 1935, R III 475/35; důvody viz Úr. sb. čís. 2175.)

Čís. 14510.

K výkladu § 1096 obč. zák.

Jde-li o nájem věcí movitých, může se nájemce platně vzdát předem práva neplatiti nájemné.

(Rozh. ze dne 6. září 1935, Rv I 2087/33.)

Žalovaná najala od žalobkyně synchronické zařízení systému jednotný čas za roční nájemné 2.340 Kč. Umluveno bylo, že poruchy na instalaci neopravňují nájemce k zadržení nájemného, jež žalovanou za rok 1932 nebylo zapláceno. Proti žalobě z tohoto důvodu na zaplacení dlužného nájemného podané namítla žalovaná, že hodiny jí dodané nesly, že žalující strana smlouvu nesplnila a nemá nároků na placení nájemného. **N i ž š í s o u d y** uznaly podle žaloby.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y :

Hodiny dodané stranou žalující šly bezvadně, až na nepatrné závady, jež byly žalující stranou hned napraveny. Tím splnila žalobkyně své závazky ze smlouvy ujednané se žalovanou a není tato oprávněna zdržovati jí splatné nájemné. Ujednaná smlouva není nicotná podle § 879 obč. zák., ač obsahuje ustanovení, že poruchy na instalaci neopravňují nájemce k zadržování platů. Tím vzdala se vlastně žalovaná předem nároku příslušejícího nájemci podle § 1096 obč. z., takové vzdání se jest však neplatné jen při nájmu nemovitých věcí, jinak však je dovoleno a proto neodporuje dobrým mravům.

Čís. 14511.

Zánikem směnečného závazku podle práva občanského zaniká i směnečná obligace konkrétní, nezrušuje se však závaznost skripturního aktu samého, jenž může býti podkladem novému směnečnému závazku. Vznik tohoto závazku není závislým na vystavení a podpisu nového papíru.

(Rozh. ze dne 6. září 1935, Rv I 1455/35.)